

quæ, «videns lupum venientem, fugit, non propter indecentiam coloris vel figuræ, sed quasi inimicum naturæ, ait D. Thomas»¹, proprios filios ab extraneis, aliaque hujusmodi, quæ omnia ab externis sensibus minime percipiuntur. Unde et hujusmodi intentiones seu qualitates, ope æstimatoriæ perceptæ, *insensatæ*, quasi non sensatæ appellantur a veteribus Scholasticis, non quidem quod absolute insensibiles existant, sed quia superant et excedunt sensibilitatem externam.

Huic facultati, utpote nobiliori inter pure sensitivas, et quæ majorem obtinet affinitatem cum intellectu, præsertim tribuenda sunt opera illa brutorum, quæ industriæ et artis specimen præ se ferunt. Recentiores eam appellare solent *instinctum*, sed immerito; nam instinctus potius dicit ac significat inclinationem seu impetum naturæ ad motum aliquem peragendum, ac proinde cum appetitu sensitivo identificatur, non cum æstimatoriæ, quæ continet perceptionem præviã, ex qua ejusmodi instinctus sive appetitus naturalis consequitur.

4.º *Memoria sensitiva*: Ex qua et per quam bruta prædictas intentiones seu qualitates insensatas seu speciales objectorum, ope æstimatoriæ perceptas, apud se retinent et conservant, sicut per imaginationem conservant perceptiones sensuum externorum.

5.º *Appetitus sensitivus*: Qui, ut D. Thomas habet², est inclinatio consequens apprehensionem (perceptionem) sensitivam. Enimvero, sicut (perceptionem) cognitionem rationis sequitur inclinatio rationalis ad bonum intellectu perceptum, quæ voluntas dicitur; ita cognitionem sensitivam consequitur inclinatio instinctiva seu necessaria ab bonum sensibus perceptum, ac proinde aversatio mali sensibus percepti. De quo ejusque manifestationibus, quæ *passiones* audiunt, quia satis in Psychologia diximus, nihil hic ultra addemus.

¹ *Loc. cit.*

² *Loc. cit.*, q. 81, art. 2.º

6.º *Facultas locomotiva*: Appetitus namque, seu instinctus quoad bonum aut malum sensibus cognitum, inutilis, immo et noxius animali evaderet, nisi, frueretur potestate seipsum transferendi de loco in locum, pro utilibus capiendis et nocivis vitandis. Hanc porro vim motricem brutis inesse, ipsa quotidiana experientia abunde satis ostendit.

Atque has cunctas facultates et vires brutis perfectioribus, immo maximo animalium numero inesse, pro certo est habendum; utrum autem omnes in speciebus infimis etiam reperiantur, physiologis atque zoologiæ peritis discutiendum libenter relinquimus.

ARTICULUS SEXTUS

Darwinismus.

Theoriam illam a Carolo Darwin in suis operibus expositam circa originem, gradus et multiplices manifestationes vitæ super terram, dicimus hic darwinismus. Hoc quidem systema, quod hodiernis asseclis studiorum præhistoricorum nimis arridet, et magis etiam propugnatoribus materialismi larvati sub nomine positivismi, nihil aliud est quam theoria transformista vitæ ac phænomenis vitæ applicata. Cæterum, admittere cogimur, vitæ explicationem per transformismum tantum distare, ut sit originaria Darwin theoria, quin potius nihil aliud sit, quam evolutio, modificatio, et veluti complementum systematum Lamark, Bory Saint-Vicent, Nandin et quorundam aliorum, præter relationes affinitatis et analogiæ, magis vel minus remotas, quæ inveniuntur inter hypotheses darwinianas et hypotheses Maillet et Robinet, aliorumque enciclopedistarum sæculi elapsi, qui simios assignabant hominis progenitores. Verum, quidquid de hoc sit, nostrum tantum munus hoc loco est patefacere, darwinismus vel theoriam vitæ contentam in operibus Darwin, et a suis discipulis propugnatam, ad sequentia capita revocari posse.

1.^m Multiplices ac diversæ vitæ manifestationes, species, genera, familiæ, regna, sicut etiam stirpes et varietates viventium animalium et vegetalium, quæ terram replent, nihil sunt aliud quam effectus et explicationes cujusdam lentæ ac successivæ seriei transformationum per annos innumerabiles cumularum, ita ut species omnes, genera, familiæ, etc. vegetalium atque animalium contineant ac repræsentent evolutionem transformativam, et progressivam unius prototypi primitivi vitæ præditi, vel, ad summum, trium vel quatuor typorum primordialium.

2.^m In qualibet specie vitæ ad multiplicationem tendit progressionem geometricam, quæ quidem respondet numero filiorum, quos quælibet mater in respectiva specie generare potest toto vitæ suo decursu. Hinc illa Darwin lex, quæ *pugna pro existentia* dicitur (lucha por la existencia), apud alios, lex *concurrentiæ vitalis* nominatur. Nimirum, cum sit prorsus impossibile, media subsistentiæ ac materiale spatium sufficere individuis omnibus possibilibus in illa progressionem geometricam, necessario exigitur inter diversa ventia continuata quædam pugna, et veluti singulare prælium, quo illa, quæ sunt quocumque modo inferiora, pereant tali portione, quæ necessaria est ad conservationem generum superiorum, nec non individuorum, qui fortiores existunt intra eandem speciem. Verbo: *pugna pro existentia* ad hoc tendit, ut destruat individua quocumque modo inferiora ac magis debilia, simulque conservet, quæ sunt cujusdam superioritatis relativæ.

3.^m Hinc alia lex fundamentalis exurgit, quæ evolutioni transformistæ præest, scilicet, illa, quam Darwin *selectionem naturalem* seu cæcam appellat, qua natura successive in individuis accumulatur per hæreditariam transmissionem omnes speciales qualitates atque particulares organismi perfectiones a suis parentibus acquisitas, ita tamen, ut in se contineant aliquam utilitatem ad pugnam pro existentia.

4.^m Possibile est ac valde probabile, formationem ipsam vel apparitionem hominis super terram locum habuisse vi

supradictæ transformationis evolutivæ, necnon virtute ipsarum legum¹, quibus vegetalia atque animalia subjiciuntur. Ergo, non solum possibile, verum etiam probabilissimum est, hominem a simio tamquam a suo immediato et directo progenitore originem ducere².

Uno verbo: juxta darwinismum, species omnes tam vegetalium, quam animalium, ab alga ad quercum, a zoofito et infusorio usque ad mammiferum perfectum, suam trahunt originem ex transformatione successiva trium vel quatuor typorum primordialium, et probabiliter ex uno tantum prototipo. Vel melius; genera atque etiam duo magna naturæ viventis regna, classes omnes, familiæ, species, homine non excepto, suum habent principium et formationem ex ipsis causis et legibus, quæ determinant formationem et existentiam varietatum. Hæc est thesis fundamentalis, quæ omnem theoriam darwinistam complectitur.

Superfluum est hoc loco animadvertere, conditionem operis elementarii non pati discussionem diffusam darwinismi, quamvis hocce systema litteraturæ genus speciale hodie constituat. Ex his, quæ jam in superioribus articulis exposita manent, simulque ex doctrina alibi tradita, cum egimus de distinctione essentiali inter facultates pure intellectuales ab his, quæ sunt ordinis sensitivi, et insuper agendo de natura et origine animæ rationalis, plane infertur, thesism darwinianam esse essentialiter materialistam, antiphilosophicam et antichristianam. His vero non obstantibus, quædam

¹ Notum est omnibus, quod Darwin alias etiam leges subnectit in sua theoria transformista, ut sunt correlationes incrementi, selectio sexualis, etc., sed, quæ supra retulimus, sunt præcipuæ et essentielles, et veluti basis totius ejusdem systematis.

² Postquam Darwin suam theoriam transformistam exposuisset in opere, cui titulus: *Origo specierum in genere*; ipsemet anglicus scriptor aliud opus etiam edidit sub titulo: *Origo hominis*, in quo exclusive intendit suam predictam theoriam homini ex integro applicare.

hic afferemus momenta et rationes, quæ perspicue ac dilucide falsitatis evincant præfata Darwin asserta.

1.^m Doctrina Darwin duobus vitiis capitalibus, inter alia, laborat, quorum primum ad originem theoriæ, secundum vero ad methodum, quæ in ipsius expositione adhibetur, spectat. Jam vero ad hoc postremum quod attinet, nihil immorari necesse est: volvantur ipsius Darwin opera, in quibus tota sua theoria continetur, et statim apparebit, ipsum ad ignotum, ad possibile, ad fortuitum etiam frequentissime confugere, ut statuatur suas transformationes evolutivas.

Nec vero minus vitiosa redditur theoria darwiniana, si ex parte originis spectetur. Etenim pro certo haberi debet, basim primordiale darwinismi in existentia hypothetica *prototypi primitivi* consistere, quod quidem prototypum utique supponitur, sed nunquam demonstratur. Hincque est, quod omnis theoria darwiniana in ipso suo origine vitiatur, et ad hypothesim mere gratuitam reducitur, utpote quæ fundatur in existentia prototypi, hoc est, *mysterii inexplicati et inexplicabilis*, ut recte ait Quatrefages. Abs re autem non erit hic adnotare, quod sub hoc respectu Lamarck invenitur superior Darwin, quia, dum hic arbitrarie et gratis suum assumit prototypum, quin cogitet de aliqua prima causa a natura distincta, a qua dependeat, ille agendo de *protorganismo* ac de legibus naturalibus, quæ hujus evolutioni præsent, illas habet ut *expressionem quamdam supremæ voluntatis, quæ eas constituit*, assignando insuper realem distinctionem, quæ intercedit inter «naturam et ejus supremum auctorem.»

2.º Gratis etiam admissio hujusmodi prototypo, cujus existentia minime firmatur ratione aliqua vere scientifica, et quamvis pro certo statuatur realitas mysteriosa hujus entis involuti sub hypothesis umbra, facta tamen, et facta inconcussa, aperte contrariantur legibus, quibus, juxta Darwin theoriam, subjicitur evolutio transformativa istius germinis primordialis. Enimvero quæ ratione conciliari potest existentia mille ac mille viventium inferiorum cum lege illa pugna pro existentia et selectionis naturalis? Quod est, quod præ-

fata pugna et selectio nullo modo absumere potuerint tam ingentem multitudinem infusoriorum, polyporum, vermium, qui conditiones quam maxime præferunt inferioritatis relativæ? Sed hæc quidem difficultas magis ac magis roboratur, si præ oculis habeatur, quod anglicus naturalista statuit atque admittit millium milliumque annorum cursum, in quibus successive perficitur ac transformatur prototypus primitivus. Quomodo explicari valet, quod, post tam acrem pugnam ac per multa sæcula continuatam, et posita etiam actione, quæ naturali selectioni attribuitur, adhuc tamen suam existentiam retineant ac conservent tot millia viventium organizatione tam rudimentaria et simplici prædita in regno animali? Auctor ipse philosophiæ zoologicæ, qui generationes spontaneas admittit ac defendit, posset absque dubio aliquas afferre rationes «magis vel minus» consentaneas hujusmodi facto, quod tamen minime congruit cum doctrina Darwin, eo quod iste generationem spontaneam rejicit.

3.º Teoria darwiniana necessario exigit ac præsupponit existentiam successivam seriei maximæ specierum interjectarum, vel, si velis, stirpum et varietatum, quæ veluti media transitionis fuerunt a specie perfecta nunc, et undequaque absoluta, ad eam, quæ mater istiusmodi fuit ac stipes. Sic enim postulant leges, quas theoria transformista requirit, ut explicet originem specierum, prout ipsemet Darwin fatetur, cum inquit, numerum varietatum interjectarum, quæ remotis illis temporibus esse habuerunt super terram, ingentem quidem existere. Verumtamen, observatio et experientia aperte nobis testantur, minime existere hujusmodi typorum transitiones et varietatum intermediarum multitudines in diversis formationibus geologicis hucusque exploratis, quæ tamen consistere debuissent, juxta principia et leges fundamentales systematis darwiniani. Ast vero parens darwinismi, ut ab hac difficultate se expediat, quæ nimirum gravis est et vere scientifica, utpote experientia et observationibus innixa, ad incognitum, ad possibile, ad hypotheticum tantummodo confugit, sicut in aliis bene multis, cum statuit ac

supponit, quod superficies stratificatæ atque suppositæ sub specie formationis continuæ successive fuerint quidem superpositæ, non vero continue, sed cum interjectione pene innumerabilium sæculorum, per quæ tempora existere *potuerunt* typi transitionis et varietates intermediae, quæ necessario in hoc systemate exiguntur, seu potius finguntur. Insuper, quod magis mireris, ne ulla quidem inveniuntur vestigia tantæ multitudinis varietatum atque specierum interjectarum, prout systema hæc requirit, in variis ac diversis formationibus geologicis prioribus et posterioribus ipsis periodis assignatis ut possibilibus ad earumdem existentiam. Atque hæc ratio, præter alias, sufficiens ex se videtur, ut agnoscat, quod mere gratuitum est atque falsum abundare in theoria transformista Darwin.

4.º Nec vero minus certa et evidentiæ sunt adversus eandem theoriæ consecrariæ, quæ ex observatione et ex historicis monumentis deducuntur. In templis enim et hypogeis veteris præcipue Egypti, quorum aliqua ad quartam usque regum seriem ascendunt, exstant nunc et asservantur picturæ vegetaliæ atque animalium, ossa ac compagine, quæ non solum easdem repræsentant species nostri temporis, verum etiam easdem stirpes et varietates. Nunc vero, si, sepositis præjudiciis, rationi credatur, quomodo potest conciliari hæc identitas generum et specierum, hæc fidelis insuper typorum et varietatum exactitudo per quinque et amplius millia annorum spatium, cum legibus progressivæ evolutionis, pugne pro existentia, et præcipue selectionis naturalis, quæ agit continue ad accumulanda in diversis speciebus et varietatibus phænomena et qualitates, quæ apparent accidentaliter in individuis?

5.º Porro, hæc eadem lex naturalis selectionis, quæ constituit, ut diximus, unum ex principiis fundamentalibus transformismi darwiniani, aperte contrariatur vel pugnat cum alio facto prorsus inconcusso et innegabili, nempe, cum existentia in quibusdam speciebus animalibus multitudinis individuorum, quæ *neutra* dicuntur, prout videre est in api-

bus et formicis. Vi enim hæreditariæ transmissionis, quæ selectionis naturalis expressio et applicatio concreta est, parentes vel genitores in filios trasmittunt eos characteres et perfectiones relativas, quæ possident, præcipue vero qualitates illas, quæ permanent in ipsis existunt. Nunc vero, vi et virtute præfatæ legis, et juxta darwinistas, genitores traducere debent et traducunt in filios fecunditatem seu facultatem sese propagandi, et hoc, ideo quia potentia hæc inter permanentes et connaturales principaliter annumeratur. Attamen observatio ipsa ac experientia nobis ostendunt, esse in natura quasdam animalium species, quæ filios generant steriles et infecundos in magna proportionem et multitudine, ut contingit in apibus et formicis; esse etiam in his aliisque speciebus patres et matres, qui, quamvis fecunditatem in se habent atque a suis genitoribus acceperint per varias et non interruptas generationes, producant tamen et gignunt infinita pene individua fecunditate orbata, cum sit relative exiguus numerus filiorum, qui fecunditate donantur. Liquido ergo constat, existentiam individuorum neutrorum sub conditionibus ac circumstantiis, in quibus in regno animali hæc revelatur, ex se sola sufficere ad destruendam theoriæ darwinianam, etsi aliæ rationes et evidentiæ signa falsitatis non starent.

Supervacaneum autem hic animadvertere judicavimus, brevitatem et scopum operi nostro præfixum non sinere alias adducere probationes, nec insinuare momenta alia, quæ plane demonstrant, quam erronea et nullo fundamento innixa sit hujusmodi darwiniana theoria, inter quæ non infimum locum tenent, quæ propagationem seu reproductiones hybridorum (mestizos) comitantur, et quæ ad phænomena hybridationis referuntur.

Sed jam ad analysim systematis darwiniani quoad ea, quæ ad originem hominis spectant, devenientes, breviter sequentia accipe:

a) Observatio ipsa et experientia plane evincunt, diversitatem essentialem ac primitivam interesse inter hominem et

antropoides, qui ei progenitores et parentes assignantur, etiam sub respectu anatomico, in quo potissimum inhærent asseclæ darwinismi. Enimvero, ex attentis observationibus Vicq.-d'Azyr, Duvernoy, Gratiolet et Alix evidentissime infertur, typum anatomicum simii anthropomorphi essentialiter esse distinctum a typo anatomico, qui homini respondet. Hic enim est animal *ambulator*, quod super membra posteriora consistit; simia autem, quæcumque sit tandem ejus relativa perfectio, animal est ascensor (trepador).

b) Accedunt autem ad ea, quæ diximus, differentiæ radicales et maximi momenti, quæ observantur inter craneum hominis et orangutam. Ex experimentis Bianconi, pondus cranei simii adulti est 944 gr. supra craneum ejusdem in ætate trium annorum, cum interea craneum hominis adulti solum excedat pondere 431 gr. craneum parvuli in eadem ætate. E converso, capacitas vel evolutio cranei humani notabiliter crescit et augetur simul cum ætate, dum in simia eadem evolutio perficitur in exigua admodum proportione.

Infertur igitur ex experimentis a præfato Bianconi peractis, quod, ponderatis medio arenæ, capacitibus craneoscopicis hominis et simii in periodis lactantiæ et in ætate adulta, ad sequentia ducunt:

Craneum hominis ætate trium annorum.	1090 gr.
Craneum hominis adulti.	2086
Craneum orangutam prima ætate.	512
Craneum ejusdem adulti.	587

c) Quid ergo, si a rationibus corporeis, ut ita dicam, et externis embriogeniæ et anatomici ad eas, quæ ordinis superioris existunt, morales, nempe, atque intellectuales consurgimus? Si studium materialis organizationis cogit nos hominem considerare *velut insulam quamdam separatam*, ut valde graphice inquit Aeby, *quæ, nullo prorsus intermedio, cum finitimis mamiferorum communicat*, nemini dubium est, quod præfata incommunicatio vel disjunctio absoluta atque evi-

dentior evadit, ex quo facultates morales et intellectuales hominis conferuntur cum eis, quæ in simio reperiuntur. Hic enim, sicut aliæ animalium species, sensationes possidet, atque objecta materialia et singularia percipit; homo autem, præter sensationes, ideas habet, et præsertim suam extendit activitatem ad objecta universalia et spiritualia, veritates absolutas et necessarias percipit ac cognoscit, quibus etiam ad ratiocinandum utitur, atque, ad ignota detegendum, ideas cum ideis, facta cum factis conferendo. Nulla ergo invenitur nec inveniri potest comparatio inter instinctum necessarium et stationarium simii et progressivum hominis motum, qui in individuis et per individua perficitur, atque ab aliis individuis et a tota collectivitate in utilitatem affertur: inter hæsitationem, inquam, quæ sæpe sæpius in animalibus perspicitur ab attractionibus et repulsionibus sensibilibus alicujus objecti productam, et inter liberam et reflexam hominis electionem; ac demum inter judicia instinctiva æstimatoria naturalis, quibus animal determinata objecta materialia ac singularia percipit, ut convenientia, utilia, nociva, etc., et judicium universale, intelligibile et abstractum, quo homo agnoscit naturam ac relationes possibles utilitatis, convenientiæ, etc., super omnia autem hæc cognoscit *veritatem*.

d) Denique, præcipua et evidens demonstratio falsitatis systematis Darwin ex ea parte, quæ ad hominem refertur, sita est in præpostera ratione explicandi genesis ideæ divinæ, sensus religiosi originem, libertatis et legis moralis notionem, aliaque omnia, quæ ex his legitime inferantur.

Etenim, si fides habenda est darwinismo, primi homines nullam Dei ideam habuerunt; fides et assensio quoad ejus existentiam nullam aliam originem agnoscit nisi interpretationem æquivocam somniorum, motum umbrarum, phantasiæ hallucinationes, cum aliis ejusmodi, quæ hominem in ideam spirituum primitus rapuere, quæ quidem idea ei veluti principium et fundamentum ad Deum cognoscendum inservit, post plura tamen sæcula elapsa in exercitio et perfectione facultatum intellectualium. Nihil est opus hic ani-

madvertere, hujusmodi Dei notionem nihil esse aliud quam explicite inficiari realem et objectivam ipsius Dei existentiam.

Lex moralis, quæ secum affert distinctionem essentialem ac primitivam, non solum inter bonum et malum, sed etiam inter bonum et utile, nihil est aliud quam transformatio quædam instinctus socialium animalium, quæ a selectione naturali proficiscitur. Hoc autem, ut patet, negationem præ se fert ordinis moralis, distinctionis essentialis inter bonum et malum, atque naturæ legis moralis, quæ liberæ electioni nostræ voluntatis proponitur.

Quæ sensus et officia moralia nuncupantur (sentimientos y deberes morales), sunt habitus animalium, qui robur accipiunt et perficiuntur ope naturalis selectionis: unde morale officium, et quæ bonitas ac malitia nominantur, ipsis etiam animalibus congruit; canes ergo, ex. gr., qui non operantur juxta id, quod exigunt habitus et inclinationes, *ab officio suo deficiunt et pessime agunt*, ex ipsomet Darwin.

Ex his, quæ hucusque diximus, minime mirandum est, quin potius naturale et logicum habetur, propugnatores darwinismi humanam libertatem inficiari, inter quos numerantur Husley et Häckel, qui ingenue e medio ipsam tollunt. «Voluntas animalis, sicut et hominis, inquit præfatus Häckel, nunquam est libera. Dogmata liberi arbitrii tam universale sustineri nequit ratione aliqua scientifica. Physiologus, qui attente et scientificè perscrutetur phænomena voluntatis in actu, tum in hominibus, cum in animalibus, certo et necessario inferet, voluntatem nunquam esse liberam, sed eam semper moveri ac determinari ab aliquo influxu externo vel interno»¹.

Hæc sunt consecutaria, ad quæ tandem deveniunt systemata et doctrinæ darwinismi, consecutaria equidem et deductiones, quæ funditus evertunt charitatem christianam ac vel simplicem beneficentiam; quæ alte prædicant et aperte edo-

¹ *Natürliche Schöpfungsgeschichte*, pag. 212.

cent contemptum et objectionem infirmi, miseri et oppressi, sanctificationem et apotheosim egoismi et virium materiæ.

Sed ne aliquis existimet, hæc arbitrarie et absque ullo fundamento dicta fuisse, speciminis loco, inter alios darwinistas qui easdem doctrinas aperte et explicite profitentur, audiatur ipsa Clementia Royer, quæ magno æstu eandem theoriam defendit in præfatione libri *Origo specierum*: «Lex selectionis naturalis, prout humanitati applicatur, aperte tandem evincit, quam falsæ hucusque extiterint, non solum leges nostræ atque institutiones politicæ ac civiles, verum etiam moralis religiosa. In is enim aperte revelatur quidam defectus ac vitium minus frequens, sed valde grave. Talis est charitas cæca et imprudens, in qua christianismus omni tempore ideale virtutis socialis constituit, quamvis directa ac legitima consequutione tendat ad augenda et amplificanda in specie humana incommoda et mala, quæ mederi volebat... Quid ergo inferitur necessario ex hac absurda protectione debilibus, invalidis et insanabilibus, perversis demum ac omni ope in natura destitutis, præsertim elargita atque concessa? Consequitur plane, malos et exitiosos ad perpetuitatem indefinitam tendere.»

Jure igitur ac recte dictum est, humanam rationem, cum a lumine christianæ revelationis oculos avertit, statim ac continuo in errorem præcipitem labi usque ac amplectenda et suscitanda absurda et figmenta philosophiæ paganismi. Indubium enim est, quod in verbis supra allatis affirmatur jus desserendi atque negligendi miseros ac debiles, ne perfectio progressiva humanæ speciei impediatur et protrahatur.

Ex his omnibus, quæ hucusque exposita manent, satis aperte liquet, darwinismum principia essentialiter antichristiana in se continere. Etenim, præter alia, systema darwinianum circa originem hominis minime congruit cum dogmate catholico, quo edocemur, primos parentes nostros Adam et Evam creatos esse immediate a Deo.

Præ oculis tamen habeatur, quod prædicta oppositio dogmatica darwinismi cum revelatione refertur solum ad dar-

winismum sub sensu materiali et atheistico expositum, prout ipsum propugnant ac defendunt Vogt, Huxley, Büchner, Häekel, etc., et præsertim quoad applicationes circa hominum originem.

Verum enimvero, si ab his deductionibus et applicationibus essentialiter atheo materialistis abstrahas; si hocce systema ad terminos tantum evolutionis seu transformationis specierum vegetalium atque animalium reducat, quod quidem præcipuum caput est atque hypothesis fundamentalis *darwinismi Darwin*, si ita loqui fas est; si a darwinismo excludatur id, quod ad hominem respicit, quod utique cum scientia nunquam conciliari potest¹; si demum quædam excipias circa mundi et animæ rationalis creationem, theoria darwiniana adhuc locum habere potest et habet intra dogma catholicum.

Et re quidem vera, neque facta et phænomena certe observata et explorata, quæ in darwinismo continentur, sunt

¹ Para los que lo ignoren, ó afecten ignorarlo, debemos consignar aquí que los representantes más ilustres, más imparciales y menos sistemáticos de la ciencia, rechazan la teoría darwinista, aún con respecto á las especies vegetales y animales. Con lo cual dicho se está que rechazan con mayor razón y energía la procedencia que Darwin atribuye á la especie humana. Cuvier, Flourens, Quatrefages, Milne-Edwards, Brongniart, d'Archiac, Pictet-Barrande, Murchison, Sedwick, Mivart, Agassiz, con otros varios, al demostrar la inmutabilidad de las especies y la inharmonía de la hipótesis darwiniana con los hechos atestiguados y observados por la ciencia, demostraron á la vez que no había ni hay derecho alguno para aplicarla al origen del hombre. Así, no es de extrañar que aún aquellos que admiten la verdad probable ó posible del darwinismo en el terreno de la botánica y de la zoología, afirmen y confiesen terminantemente que en el terreno antropológico se halla en completa contradicción con la ciencia. Testigo el presidente de la *Sociedad Antropológica de Londres*, J. Hun, el cual dice: «El darwinismo puede ser verdadero aplicado á la zoología ó á la botánica; pero en antropología no tiene en su favor ni un solo hecho.»

opposita dogmati christiano; neque etiam hypotheses illæ transformistæ, quæ conformes inveniuntur cum factis et observationibus scientificis. Illæ tantum darwinismi applicationes atheo-materialistæ, veræ scientiæ repugnantes ac contrariæ, revelationi opponuntur, quas nonnulli, a generalibus logicæ atque specialibus inductionis legibus una simul deficientes, deducunt, nunc a præmissis in conclusiones, quæ in illis non continebantur, procedentes, nunc facta scientifica ea placita vocitantes, quæ nihil aliud sunt quam opiniones magis vel minus arbitrariæ. Ratio simulque fides hic suadent, sicut in multis aliis, exaggerationes vitare. Ad rem jam D. Augustinus in sæculo quinto: *Neque falsæ philosophiæ loquacitate seducamur, neque falsæ religionis superstitione terreamur.* Et Sanctus Thomas addebat in decimo tertio: *Cum Scriptura divina multipliciter exponi possit, nulli expositioni aliquis ita precise inhæreat...*, etc.